

MINISTERRAAD

Nr. 4796

Vergadering gehouden
op vrijdag 7 november 1969 in de Trêveszaal,
aangevangen 's morgens om tien uur en 's middags
voortgezet

Aanwezig: minister-president De Jong en de ministers
Beernink, De Block, Lardinois, Luns (punt 1
t/m 8, 14 en 15), Polak, Roolvink, Schut,
Den Toom, Veringa (punt 4c t/m 8, 14, 15)
en Witteveen (punt 1 t/m 8, 14 en 15) (Afwezig
zijn de ministers Bakker, Klompé en Udink)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Grapperhaus (de punten 5 t/m 8), Grosheide
(punt 14c), De Koster (punt 1 t/m 8),
Van de Poel en Van Son (punt 1 t/m 3)

Secretaris: drs. J. Middelburg
Notularis : mej. P. C. M. van Benthem

1. Notulen van de vergadering van 31 oktober 1969

De notulen worden vastgesteld behoudens
de wijzigingen opgenomen in bijlage I.

2. Mededelingen

a. Brief van het gemeentebestuur van Finsterwolde
inzake benoeming commissarissen van de Koningin

De minister-president heeft een brief
ontvangen van het gemeentebestuur van Finsterwolde
waarin wordt gevraagd bij de benoeming van een
commissaris van de Koningin rekening te houden met
de samenstelling van de bevolking. Spreker zal deze
brief doorzenden aan de minister van Binnenlandse
Zaken.

2 b. Bedrijfsbeëindigingsregeling...

De raad besluit na enige verder discussie dat, indien Groot-Brittannië verdere neiging toont zich uit de samenwerking terug te trekken, zal moeten worden gezegd, dat Nederland overweegt België en Italië erbij te betrekken.

4 h. Staatsbezoek president Heinemann

Minister Luns merkt op dat in verband met het grote Duitse gevolg en de beperkte ruimte in het Prinsenhof niet alle bewindslieden aan het regeringsdiner op dinsdag 25 november zullen kunnen meedoen. De raad besluit dat de minister-president, de ministers Bakker, Luns, Beernink en Schut alsmede enige staatssecretarissen aan het diner zullen deelnemen.

4 i. Associatieovereenkomst met Turkije

Minister Polak heeft gezien dat in de coördinatiecommissie is gesproken over de associatieovereenkomst met Turkije. Een moeilijkheid wordt gevormd door de bepalingen die in de nieuwe overeenkomst met Turkije zouden moeten worden opgenomen ten aanzien van de Turkse werknemers. In verband met het feit dat circa 900.000 Turken gereed zijn om in de EEG-landen werk te zoeken, zou spreker over zijn bezwaren tegen de desbetreffende artikelen nog nader ambtelijk overleg willen plegen. Sociale Zaken en Volksgezondheid en Justitie zijn het op dit punt eens, Buitenlandse Zaken wil echter verder gaan. Spreker wijst erop dat, indien deze Turken in enig land van de EEG worden toegelaten, zij in de gehele EEG arbeid zullen kunnen zoeken. Gezien de huisvestings- en opvangmogelijkheden acht spreker het noch in het belang van de Turken noch in het belang van Nederland dat een groot aantal nu toegelaten zou worden.

Staatssecretaris De Koster merkt op dat Nederland in de associatieovereenkomst de uiteindelijke verwezenlijking van het vrije verkeer op zich heeft genomen. Justitie en Sociale Zaken en Volksgezondheid vragen nu om de vrije toegang naar het einde van de overgangperiode te verschuiven. Economische Zaken en Buitenlandse Zaken zijn van oordeel dat deze verdragsverplichting wel een aantal

jaren, maar niet ...

1-18
jaren, maar niet verder dan tot het midden van de overgangperiode kan worden verschoven en dat van 1976 tot toelating zal moeten worden overgegaan. Spreker heeft begrip voor de bezwaren van Justitie, maar hij is daartegenover van oordeel dat de huisvestingsproblemen in 1976 anders zullen liggen. Voor maandagmiddag zal een oplossing voor de problemen moeten worden gevonden, aangezien dan de vergadering van de associatieraad wordt gehouden, waarvan spreker voorzitter is. Minister Roolvink is het eens met minister Polak. Het gaat hier om artikel 12 van de associatieovereenkomst met Turkije waarin staat dat de overeenkomst ~~met Turkije waarin staat dat de overeenkomst~~ sluitende partijen overeenkomen zich te laten leiden door de artikelen 48 t/m 50 van het EEG-verdrag, teneinde onderling geleidelijk het vrije verkeer voor werknemers tot stand te brengen. Deze soepele formulering laat wat ruimte voor verschuiving; een andere vraag is of dit tot het eind van de overgangperiode zal kunnen zijn. Er zal een formulering voor een geleidelijke toelating moeten worden gevonden, aangezien het gevaar van een Turkse invasie inderdaad niet denkbeeldig is. Bovendien is de voorgestelde regeling niet gelijk aan die in de wervingsovereenkomsten en spreker zou deze laatste niet willen verstoren.

Minister De Block sluit zich aan bij staatssecretaris De Koster; hij wijst erop dat in de onderhavige artikelen slechts uitzicht wordt gegeven dat artikel 12 van de associatieovereenkomst zal worden uitgevoerd. Minister Polak kan met de voorgestelde artikelen 29 en 30 desnoods instemmen, maar tegen artikel 31 behoudt hij overwegende bezwaren. Spreker is van oordeel dat hierin iets wordt weggegeven wat voorlopig nog niet nodig is. Nederland moet een toelatingsbeleid kunnen blijven voeren en het moet in de hand gehouden worden dat dit op een geregelde manier gaat. Dit kan niet plotseling omver gegooid worden, mede omdat de bedrijven maar al te graag buitenlandse werknemers die op eigen gelegenheid naar ons land komen te werk stellen.

Staatssecretaris De Koster wijst erop dat de positie van West-Europa ten opzichte van Turkije niet uit het oog moet worden verloren. Er is al geen vooruitgang met Griekenland, terwijl bij deze associatie de Turken slechts weinig krijgen. Het onderhavige voorstel is een van de weinige dingen die gedaan kunnen worden.

Minister Roolvink zegt naar aanleiding van de opmerkingen van staatssecretaris De Koster en minister Polak dat aan deze zaak voor alle betrokken departementen politieke kanten zitten. Spreker is van oordeel dat artikel 31 in tegenspraak is met artikel 29. Er zou een formulering moeten worden gevonden waarbij

men zich zo voorzichtig mogelijk opstelt en geen eenzijdige uitleg aan het artikel wordt gegeven. In de Kamer komt binnenkort de gehele problematiek van de buitenlandse arbeidskrachten aan de orde, als de regeling van artikel 31 hierdoorheen gaat spelen, zal in de Kamer worden gezegd dat de regering hiertoe niet was verplicht, waarna het gehele beleid in discussie zal komen. Spreker stelt voor nog deze middag interdepartementaal overleg te laten plegen. Staatssecretaris De Koster is van oordeel dat de ambtenaren er niet uit zullen komen, aangezien tot nog toe de discussie steeds op dit punt is vastgelopen. Hij wijst erop dat artikel 31 alleen de mogelijkheid gaat openen dat de associatieraad bepaalde aanbevelingen kan doen; deze aanbevelingen moeten met unanimititeit worden aanvaard, terwijl bovendien de lidstaten deze naast zich neer kunnen leggen. Er zijn dus de nodige remmen.

De minister-president stelt voor dat de ministers De Block, Roolvink en Polak en staatssecretaris De Koster en hijzelf nog overleg zullen plegen waarbij in zijn algemeenheid niet zal worden afgeweken van het verdrag en ook geen teruggang in het beleid zal komen. De raad besluit aldus.

4 j. Gemeenschappelijk beleid inzake tabak, citrus en wijn

Minister De Block vraagt naar aanleiding van het feit dat in de coördinatiecommissie in afwezigheid van vertegenwoordigers van de minister van Landbouw en Visserij opnieuw is gesproken over het gemeenschapsbeleid inzake tabak, citrus en wijn of vastgehouden zal worden aan de in de ministerraad van 24 oktober vastgestelde conclusies van de raad voor Europese zaken van 23 oktober.

Minister Witteveen merkt op dat voor fruit rooipremies zijn vastgesteld. Spreker vraagt minister Lardinois of hij op dit punt tot een hoger bedrag wil komen. Minister Lardinois antwoordt ontkennend. Spreker vraagt zich af waarom in de coördinatiecommissie over landbouwvraagstukken is gesproken, nu vertegenwoordigers van zijn departement niet aanwezig waren. Minister De Block acht dit een reden te meer dat moet worden vastgehouden aan de conclusies van de REZ. Minister Lardinois stemt hiermede in voor wat betreft de tabak; hij weet niet welke coëfficiënten voor citrusfruit worden bedoeld.

Minister De Block ...